

Personalia

In memoriam prof.dr.G.Zeilmaker (1936-2002). – Op dinsdag 3 december 2002 is prof.dr. Gerard Zeilmaker na een langdurige strijd overleden. Hij is 66 jaar geworden. Zeilmaker was zonder twijfel dé pionier van de in-vitrofertilisatie (IVF) in Nederland, en een van de IVF-pioniers in de wereld, maar hij heeft tijdens zijn leven binnen ons land daarvoor te weinig erkenning gekregen.

Zeilmaker werd geboren op 12 november 1936. Hij studeerde biologie van 1953 tot 1959 en was werkzaam op het Nederlands Kanker Instituut van 1958 tot 1969, waarna hij als lector en later als hoogleraar werd aangesteld op de afdeling

Fysiologie van de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Hij was van oorsprong fysioloog; als wetenschapper was hij geïnteresseerd in de voortplanting en hij kon zijn enthousiasme voor het vak zeer goed op anderen overbrengen. Zijn proefschrift, dat hij in 1964 verdedigde, handelde reeds over experimenteel onderzoek betreffende het eerste stadium van de zwangerschap bij de rat. In de jaren zeventig heeft Zeilmaker met dierexperimenteel onderzoek naar follikel,

eicel en embryo-ontwikkeling de wetenschappelijke basis gelegd voor wat later in de kliniek van groot belang zou worden voor de benadering van menselijke onvruchtbaarheid. Twaalf promovendi hebben op dit gebied basaal wetenschappelijk onderzoek bij hem verricht en hebben later hun sporen op dit terrein verdiend, zoals Cohen en Vermeiden. Zeilmaker was een purist; hij verzette zich tegen de Hollandse neiging om het anglicisme te verheerlijken en eiste van zijn promovendi dat hun proefschrift in de Nederlandse taal was geschreven, waaraan zij zich ook – op één na – hebben gehouden. Hij kon geen waardering opbrengen voor hen die naar zijn idee uit luiheid een nietje door een aantal Engelstalige artikelen sloegen en het daarmee ontstane product ‘dissertatie’ noemden. De artikelen moesten wel gepubliceerd worden, maar daarnaast moest de promovendus ook de moeite nemen er in zuiver Nederlands een monografie over te schrijven.

Zeilmaker heeft vele jaren gevochten om IVF mogelijk te maken. Al jaren voor de geboorte van Louise Brown – het eerste IVF-kind ter wereld – heeft hij alle Nederlandse hoogleraren die in de fertilititeit gespecialiseerd waren, afgelopen om te vragen of zij met hem aan IVF wilden meewerken. Overal werd hem de deur gewezen, enerzijds omdat er ethische of religieuze bezwaren waren tegen de behandeling en anderzijds omdat er geen vertrouwen bestond in het succes van IVF. Uiteindelijk vond hij een jonge assistent-geneeskundige die net aan de opleiding tot gynaecoloog was begonnen, bereid om mee te werken, hoewel velen om hem heen aanvankelijk ook hun bedenkingen hadden. De rest is geschiedenis.

De eerste IVF-zwangerschap in Nederland werd in 1983 tot stand gebracht. Zeilmaker was in 1984 de eerste ter wereld die met succes een ingevroren embryo kon laten ontdooien en laten uitgroeien tot een gezond kind. Hij heeft vele jaren tegen de stroom in geroeid en heeft zich voortdurend allerlei ongefundeerde kritiek moeten laten welgevalen, onder andere omdat sommige collega’s aan zijn eigen universiteit van mening waren dat zijn werk onethisch was en omdat men vond dat ‘er al genoeg kinderen op de wereld waren’. Het kenmerkt zijn persoonlijkheid dat hij dit volgehouden heeft, zoals hij ook vele

jaren tegen zijn kanker gevochten heeft – een strijd waarvan hij wist dat hij die niet kon winnen.

Zeilmaker heeft belangwekkend wetenschappelijk onderzoek gepubliceerd, hetgeen zeer frequent door anderen is geciteerd. In totaal heeft hij meer dan 300 ‘peer-reviewed’ artikelen laten verschijnen, in vele vooraanstaande wetenschappelijke tijdschriften. Hij heeft ook vele wetenschappelijke functies bekleed, zoals die van ‘associate editor’ van het blad *Human Reproduction*, waarvan hij medeoprichter was.

Zeilmaker was rechtstreeks, direct en eerlijk. Hij had nooit een dubbele agenda, en je hoefde je bij hem nooit af te vragen wat hij met zijn gedrag precies voorhad en of er iets anders achter stak. Hij had een enorme algemene ontwikkeling, met interesses die tot ver buiten zijn vakgebied reikten, zoals zijn belangstelling voor de kunst en de natuur.

Wij kunnen ons nu niet meer voorstellen hoeveel kritiek er in de begintijd was op IVF; deze methode wordt thans beschouwd als een ‘gewone’ behandeling in de geneeskunde. De duizenden kinderen die nu per jaar geboren worden na IVF en intracytoplasmatische sperma-injectie (ICSI) mogen Zeilmaker dankbaar zijn dat hij indertijd heeft meegewerkt aan de ontplooiing van deze technieken.

C.A.M.JANSEN
A.VERHOEFF
A.TH.ALBERDA

Voorburg, februari 2003

Prijzen. De wetenschappelijke prijs die door de Vereniging Medische Tandheelkundige Interactie in 2002 voor de eerste maal ter beschikking is gesteld, is uitgereikt aan mw.dr.J. Raber-Durlacher, werkzaam als onderzoeker aan de afdeling Klinische Oncologie van het Leids Universitair Centrum en gastmedewerker aan de afdeling Parodontologie ACTA. Tevens is zij president van de International Society for Oral Oncology. Zij kreeg deze prijs voor het inmiddels gepubliceerde artikel ‘Periodontal infection in cancer patients treated with high-dose chemotherapy’.

Benoemd. Dr.P.L.C.M.van Riel is, aan de faculteit der Medische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Nijmegen, benoemd tot hoogleraar Inwendige Geneeskunde, in het bijzonder de Reumatologie.

Overleden. W.Gökemeijer, keel-, neus- en oorarts, in de leeftijd van 65 jaar (3 maart 2003), Venlo. Dr.A.Jonk, arts, in de leeftijd van 84 jaar (26 februari 2003), Leusden. M.Tolmeijer, psychiater, in de leeftijd van 42 jaar (27 februari 2003), 's-Hertogenbosch.

Promoties. Te Amsterdam (Vrije Universiteit) S.M.Daselaar op proefschrift *Differentiating memory aspects in young and old adults using fMRI*, H.R.van Genderingen op proefschrift *Quest for the optimal lung volume during high-frequency oscillatory ventilation*, mw.M.C.Haak op proefschrift *Nuchal translucency and cardiac failure. Association or speculation?* en E.G.J. Vermeulen op proefschrift *Cardiovascular effects of homocysteine lowering treatment with folic acid plus pyridoxine*; te Leiden mw.L.W.Vader op proefschrift *Coeliac disease*; te Nijmegen ir.P.M.Emmer op proefschrift *HLA-G, immunocompetent cells and pregnancy outcome: a case of modulation*, mw.S.A.G.Kemink op proefschrift *Bilateral adrenalectomy as treatment for Cushing's disease*, N.P.M.Schaap op proefschrift *The effect of pre-emptive and adoptive immunotherapy on chimerism and outcome of T-cell depleted allogeneic stem cell transplantation* en M.Tjioe op proefschrift *Phototherapy: photobiological aspects and therapeutical developments*.